

NATURMANGFOLD ENGER HAVN; GRUNNLAGSKARTLEGGING

22.09.2022

RAPPORT 2022:16

Utførende institusjon:

Kistefos Skogtjenester AS / Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS

Prosjektansvarlig:

Geir Høitomt

Prosjektmedarbeider:

Anne-Marie Austad

Oppdragsgiver:

URBA AS

Kontaktperson:

Anne Wodstrup

Referanse:

Austad, A. & Høitomt, G. (2022). *Naturmangfold Enger Havn; Grunnlagskartlegging* (DNV Rapport 2022:16)

Sammendrag:

Dette notatet er utført etter en befaring på Grimebakken den 14.09.2022, etter forespørsel fra URBA AS. Sistnevnte i lag med Fjell og Fjordtid AS samarbeider om en plansak for å utvikle Grimebakken i Søndre Land kommune til Enger Havn. Formålet med befaringen var å få en overordna innsikt i naturmangfoldet på eiendommen, slik at eksisterende naturkvaliteter tas med videre i planleggingen.

Det gjennomførte feltarbeidet viser at planområdet har et rikt naturmangfold. Dette mangfoldet er særlig knyttet til gamle trær, tidligere slåttemark og løvskogskorridorer. Det anbefales derfor en nøyere detaljkartlegging for å sikre hensynet til disse kvalitetene videre i prosessen.

Planområdet har forekomster av fremmede plantearter med stor spredningsrisiko. Det må derfor utarbeides en god plan for bekjempelse, samt å unngå videre spredning av disse artene.

Emneord:

Grimebakken, Enger Havn, naturmangfold

Innhold

1 Innledning.....	4
2 Slåttemark	4
3 Gamle trær	6
4 Grønne korridorer	6
5 Fremmede arter	6
6 Konklusjon	7
7 Referanser	7

1 Innledning

Dette notatet er utført etter en befaring på Grimebakken, etter forespørsel fra URBA AS. Sistnevnte i lag med Fjell og Fjordtid AS samarbeider om en plansak for å utvikle Grimebakken i Søndre Land kommune til Enger Havn. Eiendommen er tenkt til å bli fritidsboliger med fokus på gjenbruk, fornybar energi og deling av ressurser, samt at området skal romme grøntarealer og muligheter for fritidsaktiviteter for allmenheten.

Befaringen ble utført den 14. september 2022 av Geir Høitomt og Anne-Marie Austad. Formålet med befaringen var å få en overordnet innsikt i naturmangfoldet på eiendommen. Mer supplerende feltarbeid må gjennomføres før kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for endelig detaljplanlegging av prosjektet. Fra undersøkelsene gjort den 14.09 virket området til å ha et rikt artsmangfold med potensiale til videre utvikling gjennom målrettet skjøtsel/restaurering.

I dette notatet er det fokusert på fire punkter som vurderes som hovednaturverdiene i området; slåttemark, gamle trær, grønne korridorer og fremmede arter.

2 Slåttemark

Avsetting av arealer til slåttemark anbefales for å øke biomangfoldet i planområdet. Slåttemark er leveområde for flere rødlista planter og tiltrekker en høy diversitet av insekter inkludert flere pollinatorer (Miljødirektoratet 2021). Under befaringen ble noen områder innenfor eiendommen registrert til å ha potensiale for slåttemark. Områdene dette gjelder ligger på østsiden av eiendommen mot Randsfjordvegen og der Lang-tunet er planlagt (Figur 1). Grunnlaget for denne vurderingen ligger blant annet i funn av flere arter beitemarksopp samt marinøkkel (*Botrychium lunaria*). Disse er indikatorer på tidligere hevd av semi-naturlig eng, i form av enten slåttemark eller beitemark (Artsdatabanken 2021 a, Universitetet i Oslo 2022).

Figur 1. Områder med størst potensial for slåttemark (merket i grønt)

En grundig vegetasjonskartlegging bør gjennomføres før en endelig beslutning på hvilke arealer som skal avsettes til slåttemark. I tillegg anbefaler vi en kartlegging av beitemarksopp på eiendommen for å sikre hensynet til eventuelle truede/sårbare arter i denne artsgruppa. Denne kartleggingen bør ideelt sett foregå i løpet av høsten 2022, da det er i høstsesongen fruktlemeene er synlig og artene kan identifiseres.

Koordinatsystem: UTM 33

kilden.nibio.no

22.09.2022

Figur 2 Flyfoto av Grimebakken i 1966 hentet fra Kilden, NIBIO

Arealene planlagt til Drivhus-tunet, Nedre Tun og Eng-hytter er utfra flyfoto fra 1966 dyrka mark (figur 2). Derfor egner disse arealene seg godt til de planlagte parsell- og grønnsakshagene, men er grundigere vegetasjonskartlegging bør likevel foretas også her (potensiale for sjeldne karplanter i kantsonene).

3 Gamle trær

Det er flere store gamle løv- og bartrær på eiendommen. Plankartet indikerer at flere av disse trærne skal beholdes, noe vi støtter. Disse trærne, spesielt de med hulrom, gir gode hekkemuligheter for flere fuglearter, som for eksempel kattugle (*Strix aluco*), og har potensialer for flaggermuskolonier. I tillegg er gamle trær leveområder for flere insekt- og sopparter. Under befaring registrerte vi blant annet trappepiggsopp (*Climacodon septentrionalis*) (VU), en truet sopp knyttet til gamle løvtrær (Artsdatabanken 2021 b). Observasjonen understreker viktigheten av trærne for et rikt artsmangfold i område. Dersom noen av trærne skal felles for å gi plass til nye bygg, anbefales det en kartlegging slik at trærne med høyest naturverdi bevares. Det ble notert at flere av trærne er innførte arter, blant annet svensk asal (*Scandosorbus intermedia*), vi ser likevel ingen grunn til å fjerne disse i dette parkområdet på grunn av deres overordna verdi som leve- og hekkeområder for andre arter.

4 Grønne korridorer

Figur 3 Grønne korridorer med tett løvskog (merket i grønt)

Plankartet viser til grønne korridorer gjennom eiendommen, noe vi støtter. Under befaringen noterte vi to hovedkorridorer med tett løvskog (figur 3), som har potensiale for et rikt plante- og dyreliv. Områdene kan være gode hekkehabitater for flere fuglearter av nasjonal forvaltningsinteresse som dvergspett (*Dendrocopos minor*), rosenfink (*Carpodacus erythrinus*) (NT), grønnfink (*Chloris chloris*) (VU) og stær (*Sturnus vulgaris*) (NT).

I tillegg observerte vi et felt med åkertistel (*Cirsium arvense*), på nedre kant av den ene korridoren, et godt matlettingsområde for flere finkefugler. Vi anbefaler å beholde et slikt felt på eiendommen, for økt variasjon og biodiversitet.

Vi anbefaler en nøyere vegetasjonskartlegging og fugletaksering i disse feltene på våren.

5 Fremmede arter

Fremmede plantearter kan by på en utfordring under anleggsfasen. Flere fremmede arter med svært høy spredningsrisiko (SE); hagelupin (*Lupinus polyphyllus*), kanadagullris (*Solidago canadensis*), kornell (*Swida spp.*) og rynkerose (*Rosa rugosa*), ble registrert på eiendommen. Det må derfor utføres en grundig kartlegging av fremmede arter etterfulgt av en plan for å unngå videre spredning av disse artene. Dette gjelder spesielt under anleggsfasen og ved

omplussing av jord. Videre oppfordrer vi til en bekjempelsesplan for å fjerne eller minimere fremmede arter på eiendommen.

6 Konklusjon

Det gjennomførte feltarbeidet viser at planområdet har et rikt naturmangfold. Dette mangfoldet er særlig knyttet til gamle trær, tidligere slåttemark og løvskogkorridorer. Det anbefales derfor en nøyere detaljkartlegging (blant annet NiN-kartlegging) for å sikre hensynet til disse kvalitetene videre i prosessen.

Vi anbefaler fokus på reetablering/skjøtsel av utvalgte arealer slåttemark, sikring av særlig verdifulle enkeltrær, samt god avgrensing av de planlagte grøntkorridorene.

Planområdet har forekomster av fremmede plantearter med stor spredningsrisiko. Det må derfor utarbeides en god plan for bekjempelse, samt å unngå videre spredning av disse artene.

7 Referanser

Artsdatabanken (2021) (a). *Norsk rødliste for arter 2021*. Marinøkkel *Botrychium lunaria* (L.) SW. Hentet fra <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/29610>

Artsdatabanken (2021) (b). *Norsk rødliste for arter 2021*. Trappepiggsopp *Climacodon septentrionalis* (Fr.:Fr.) P. Karst. Hentet fra <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/18625>

Miljødirektoratet (2021). *Miljøstatus*. Slåttemark. Hentet fra <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/Slattemark/>

Universitetet i Oslo (2022). *Institutt for biovitenskap. Botanisk- og plantefysiologisk leksikon*. Beitemark. Hentet fra <https://www.mn.uio.no/ibv/tjenester/kunnskap/plantefys/leksikon/b/beitemark.html>

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS (DNV) ble etablert som et aksjeselskap i 2008 og eies av kommunene Nordre Land og Søndre Land. DNV tilbyr en rekke miljøfaglige tjenester og har opparbeidet betydelig kompetanse innenfor naturrestaurering, skjøtsel og naturtypekartlegging. Selskapet jobber for at naturmangfoldet ivaretas og brukes på en bærekraftig måte, og formidler dette gjennom nyskapende naturveiledning. Du finner oss ved Dokkadeltaet naturreservat. Våtmarkssenteret har rullerende utstillinger og er åpent for besøkende i sommermånedene.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS Gamlevegen 84, 2879 ODNES Tlf: +47 61 10 00 20 E-post: post@dokkadeltaet.no www.dokkadeltaet.no